

Šamko: Nastal čas na výmenu predsedu súdnej rady. Mazák podľa neho príliš chráni Záleskú.

Vzťah Záleskej a Tódovej nie je „len“ o etike, hrozí rušenie rozsudkov vo vážnych kauzách.

Vzťah medzi známou sudkyňou a novinárkou nie je o tom, že „*nerobili sme nič zlé*“, ako tvrdí Monika Tódová z Denníka N. V realite totiž znamená, že je narušená dôvera v justíciu. Hrozia dovolania v ukončených kauzách, o ktorých ona písala a sudkyňa rozhodovala, či ústavné sťažnosti. „*Celkom určite budú obvinení, o ktorých novinárka písala jednostranné články a porušovala ich prezumpciu nevinny, využívať všetky právne možnosti, ktoré majú, aby zvrátili právoplatné rozsudky,*“ hovorí člen Súdnej rady SR PETER ŠAMKO (47) v rozhovore s LENKOU DALE. Ostro sa vyjadril aj k predsedovi súdnej rady Jánovi Mazákovi, ktorý nevidí dôvod riešiť sudkyňu. „*Myslím si, že nastal čas na výmenu predsedu súdnej rady,*“ je presvedčený Šamko.

Slovensko žije vzťahom sudkyne Pamelu Záleskej a investigatívnej novinárky Moniky Tódovej. Ako vnímate túto situáciu?

Ja to vnímam tak, že je to vzťah sudcu a novinára, ktorý môže byť právnym problémom vtedy, keď sa začnú tieto práce prelínať. Ak sa tak stane, zasahuje to sudcu v tom, či by nemal v niektorých kauzách, ktorým sa jednostranne venoval novinár a v ktorých následne má rozhodovať, oznámiť zaujatosť. Poznám Pamelu Záleskú, sme spolužiaci z vysokej školy, nemám proti nej vôbec nič, minimálne je to však téma na diskusiu. Vzťah sudcu a novinára je zaujímavý z pohľadu sudcu v tom, kedy nastane situácia, aby už premýšľal o oznámení zaujatosti. A z pohľadu novinára je určite zaujímavý v tom, ako spravodajsky pokrývať kauzy, v ktorých rozhoduje sudca s blízkym vzťahom s novinárom zamestnaným v týchto novinách, a či tieto noviny neposkytujú sudcovi neadekvátnu ochranu pred akoukoľvek kritikou. Je to téma aj do budúcnosti, ako postupovať pri príliš blízkych vzťahoch.

Ako by mala podľa vás reagovať sudkyňa Pamela Záleská? Napriek závažnosti situácie nezaujala nijaký postoj až do uzávierky tohto rozhovoru, čo je už týždeň.

Mala by reagovať. Mala by ozrejmiť povahu toho vzťahu, aby procesné strany, ktoré budú vystupovať v jej kauzách - prokurátor, obhajca, obžalovaný - vedeli zhodnotiť, či ju môžu namietajú, alebo nie, či nezasahujú články novinárky ako jej partnerky do ich prípadu. V tejto fáze, keď tým naozaj žije celé Slovensko, by Pamela Záleská mala ozrejmiť povahu vzťahu kvôli prípadom, o ktorých rozhoduje.

Ľudia sa rozdelili na skupiny. Tí, ktorí upozorňujú na vážnosť situácie, sú urážaní a označovaní ako, citujem, „proruskí vlastizradcovia, ruskí trollovia“. Čo na to hovoríte?

To je klasika, u nás sa nediskutuje. Každý, kto je oponent, skončil, nikto sa nezaobrá jeho argumentmi, ale dehonestuje sa jeho osoba. Slovensko má veľkú tradíciu v nálepkovaní. Je to škoda, lebo, naopak, je dobré, že sú viaceré názory, a malo by sa vždy diskutovať. Až diskusia niekam vedie. Lenže argumenty nikoho nezaujímajú, namiesto toho sa hneď vyťahujú nálepky „smerák“, „mafian“ a neviem čo. Diskutovať by sa preto malo aj o vzťahu sudcu a novinára a o jeho možných dosahoch na prípady prejednávané v trestnom konaní.

Pán Mazák podľa môjho názoru manažérsky nezvláda svoju funkciu a myslím si, že nastal čas na výmenu predsedu súdnej rady.

Peter Šamko, člen Súdnej rady SR

Zľahčovanie asi nepomáha tomu, čo sa deje v pozadí. Chystajú sa ústavné sťažnosti, dovolania, obnovy procesov, podania do Štrasburgu... Viete o tom?

Niečo som zachytil v médiách. Presne preto mala Pamela Záleská objasniť ten vzťah. Nie je jasné, ako dlho trvá, akú má povahu a ktoré kauzy mohol či nemohol zasiahnuť neobjektívnou prácou novinárky. Bude hlavne na Najvyššom súde SR, ako sa s tým vyrovná.

Takže sa to dá čakať? Advokát Para namietol Záleskú pri Norbertovi Bödörovi, kde sa očakáva pojednávanie, lebo, citujem: „jej asi partnerka svojimi nenávisťnými článkami zasiahla prezumpciu neviny môjho klienta a prezentovala ho vopred ako vinného“.

Uvidíme, čo sa stane v budúcnosti. Celkom určite budú obvinení, o ktorých novinárka písala jednostranné články a porušovala ich prezumpciu neviny, využívať všetky právne možnosti, ktoré majú, aby zvrátili právoplatné rozsudky, prípadne, aby dosiahli vylúčenie sudkyne z ich trestných vecí. Je problém, ak vás novinárka označuje v článkoch za vinného, ak robí rozhovory so svedkami, ktorí vás usvedčujú, ak robí PR rozhovory s prokurátormi, ktorí vás obžalovali, nedá možnosť vyjadriť sa druhej strane a následne má o vás rozhodovať sudkyňa, ktorá je s touto novinárkou v blízkom vzťahu.

V kauze zmeniek, kde je odsúdený Marian Kočner a Pavol Rusko, už advokáti chystajú dovolanie. Chystali ho podľa medializovaných správ už predtým pre odpočúvanie vo väzení, ale dopĺňajú ho o zaujatosť sudkyne. Mohli by uspieť a rozsudok by sa zrušil?

Jedným z možných dovolacích dôvodov je, že rozhodol sudca, ktorý mal byť vylúčený. To je samostatný dovolací dôvod. Je tam preto, že ak po právoplatnosti rozhodnutia vyjde najavo niečo, čo nasvedčuje tomu, že sudca mal byť vylúčený, tak zákonodarca s tým počíta. Neviem, ako sa k tomu v prípade dovolania postaví Najvyšší súd SR, ale dovolací dôvod to určite je a dá sa využiť.

Záleská rozhodovala aj o väzbe finančníka Jaroslava Haščáka. Monika Tódová to v podcaste Denníka N

komentovala ako predčasné Vianoce a uvádzala podrobné informácie. Na sociálnej sieti, kde ju sleduje niekoľko desiatok tisíc ľudí, sa nadchýnala väzbou...

Napokon sa ukázalo, že väzba bola protizákonná. Nie je toto spojenie sudkyne a novinárky príliš nebezpečné v zmysle diskreditácie?

Obrovský problém slovenskej spoločnosti je, že médiá robia paralelné trestné procesy popri súdoch a vytvárajú neúmerný tlak na sudcu, aby rozhodoval podľa ich predstáv. Je veľmi nebezpečné pre rozhodovanie sudcu, ak sa naňho vyvíja mediálny tlak a vie, že ak rozhodne inak, než to tie noviny píšu, bude nasledovať jeho dehonestácia a kritika. Rovnako je nebezpečné, ak unikajú informácie zo spisov konkrétnym novinárom, aby informovali želaným spôsobom, alebo ak obvinený nevie, že sudca, ktorý o jeho veci rozhoduje, má blízky vzťah s novinárom, ktorý ho predtým v článkoch dehonestoval a má k nemu zjavne nepriateľský vzťah. V prípade Jaroslava Haščáka je to uzavreté, ministerstvo sa ospravedlnilo, ale celkom určite by k takýmto nezákonným stíháním a väzbám dochádzať nemalo.

Predseda súdnej rady Ján Mazák hovorí, že sudkyňa a novinárka majú „rodinný vzťah“, a preto nevidí dôvod na riešenie sudkyne. Je zaujímavé, že ony svoj vzťah takto nedefinovali, ale on áno.

Čítal som to vyjadrenie, absolútne neviem, odkiaľ to má. Ale mne na jeho vyjadrení prekáža to, o čom sa bavíme celý čas – nezaujatosť, nestrannosť sudcu, to on nespomenul ani raz. To, že existujú vzťahy sudcu a advokáta, sudcu a prokurátora a že aj sudca má právo na súkromie, predseda nikto nespochybňuje. Sudca môže žiť s kýmkoľvek, kým to nezasahuje do jeho práce. Ale práve to, či sa javí, alebo nejaví nestranne a nezávislo vzhľadom na vzťah – to je to podstatné a to pán Mazák vôbec nespomenul.

V kauze sudcu Trubana však práve z podobných dôvodov podával návrh na disciplinárne potrestanie.

Áno a pri Záleskej to ani nespomenul. To je šokujúce. Pán Mazák je právnik a vie, že ak by vzťah sudcu a niekoho mohol byť problém, tak práve z hľadiska možnej zaujatosti sudcu.

Vrátila by som sa ešte k právu na súkromie. Je to základné právo, ale neexistujú hranice, napríklad keď zasiahnete, ba až zničíte súkromie iného človeka?

Namodelujme si príklad. Keby redaktorka Plussedmičky písala niekoľko mesiacov obhajobné články na pána Haščáka, Kaliňáka, kohokoľvek, že sa nedopustili trestnej činnosti, že nič nespáchali, volala by si na rozhovory svedkov, ktorí podporujú ich výpovede, obhajcov a nedala by priestor druhej strane, a potom by sa tá kauza napadla na súde a tam by sudca, partner redaktorky, oslobodil kauzu, neviem si predstaviť, aký humbug by nastal. Stále sa hovorí, že právo sudcu či novinára na súkromie treba rešpektovať. Lenže ak môže takýto vzťah zasiahnuť do práva obžalovaného na nestranného sudcu, tak sa naštříbí dôvera v justíciu, že súd už nie je nezávislý, keďže je tam partnerský vzťah. Predseda súdnej rady pán Mazák by v namodelovanom prípade prvý kričal, že sudcu treba disciplinárne stíhať, lebo neoznámil svoju zaujatosť.

Takže prístup Jána Mazáka k sudcom nie je rovnaký?

To dlhodobo vidíte, že sudcovia sa delia na „našich“ a potom na tých ostatných. „Našich“ chránime, a to aj za cenu vydávania úmyselne neúplných vyjadrení zo strany pána Mazáka. Pán Mazák podľa môjho názoru manažérsky nezvláda svoju funkciu a myslím si, že nastal čas na výmenu predsedu súdnej rady.